

ПЕРСОНАЛІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ: РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Кочарян Артур Борисович

ORCID ID: 0000-0003-3854-4532

Кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник

Інститут обдарованої дитини НАПН України, Україна

У сучасних умовах цифровізації освіти персоналізація навчання дедалі частіше розглядається не лише як теоретичний концепт, а як практична необхідність, зумовлена різноманітністю освітніх потреб, рівнів підготовки та навчальних можливостей здобувачів освіти [1-3]. Проте ефективність упровадження персоналізованого підходу значною мірою залежить від готовності педагогічних працівників до його реалізації, їх обізнаності, ставлення до цифрових технологій, а також від умов, у яких вони здійснюють професійну діяльність [4].

З метою виявлення реального стану впровадження персоналізованого навчання в українських закладах освіти було проведено емпіричне дослідження у формі онлайн-опитування педагогічних працівників різних рівнів освіти.

Характеристика вибірки та методика дослідження. Опитування проводилося у січні 2026 року за допомогою Google Forms. У дослідженні взяли участь 327 педагогічних працівників з різних регіонів України. До вибірки увійшли представники: загальної середньої освіти; професійної та фахової передвищої освіти; закладів вищої освіти. Респонденти мали різний педагогічний стаж - від 1-3 років до понад 15 років, що дозволило проаналізувати результати без прив'язки до вікової чи професійної однорідності. Анкета містила як закриті, так і відкриті запитання, спрямовані на з'ясування: рівня розуміння персоналізації навчання; практик її впровадження; ставлення до ролі цифрових технологій; виявлення основних бар'єрів; визначення професійних потреб педагогів.

Рівень обізнаності педагогів із персоналізацією навчання. Результати опитування засвідчили високий рівень загальної обізнаності педагогічних працівників із поняттям персоналізованого навчання. 98% респондентів змогли власними словами сформулювати визначення цього поняття. У відповідях найчастіше фігурували такі характеристики: урахування індивідуальних освітніх потреб учнів; адаптація темпу та складності навчального матеріалу; побудова індивідуальної освітньої траєкторії; орієнтація на інтереси та здібності здобувачів освіти.

Разом з тим, попри сформоване загальне розуміння сутності персоналізації, було виявлено низький рівень обізнаності з нормативно-правовим забезпеченням цього підходу. Лише 31% педагогів зазначили, що знають документи на національному рівні, які регламентують або згадують персоналізоване навчання. Натомість 69% респондентів не змогли назвати жодного відповідного документа. На рівні закладів освіти ситуація дещо краща, проте також неоднозначна: близько половини опитаних знають про існування локальних положень або програм, інші — не мають такої інформації.

Дослідження показало, що 58% педагогічних працівників уже застосовують елементи персоналізованого навчання у своїй професійній діяльності. Серед найбільш поширених практик респонденти називали: диференціацію завдань за рівнем складності; використання індивідуальних та групових проєктів; індивідуальні консультації; гнучке оцінювання результатів навчання.

Водночас 42% педагогів зазначили, що наразі не впроваджують персоналізоване навчання. При цьому більшість із них висловили зацікавленість у цьому підході, однак вказали на відсутність необхідних умов або чітких алгоритмів реалізації.

Важливим результатом є те, що практика персоналізації не має прямої залежності від педагогічного стажу. Як серед молодих учителів, так і серед педагогів із багаторічним досвідом присутні як активні впроваджувачі персоналізованого навчання, так і ті, хто поки що обмежується традиційними методами.

Ставлення педагогів до ролі цифрових технологій. Окремий блок результатів стосувався оцінки ролі цифрових технологій у персоналізації навчання. Отримані дані свідчать про **виважене та критичне ставлення** педагогів до технологічних рішень. Лише **30% респондентів** вважають, що цифрові технології здатні **повністю вирішити** проблему

персоналізації навчання. Натомість **83% опитаних** переконані, що технології можуть **ефективно допомагати** у її реалізації. Така різниця у відповідях демонструє усвідомлення педагогами того, що цифрові інструменти є допоміжним, а не визначальним чинником.

У відкритих відповідях педагоги зазначали, що найчастіше використовують: системи управління навчанням (Google Classroom, Moodle); онлайн-тести та інтерактивні сервіси; електронні журнали та аналітичні інструменти; цифрові канали зворотного зв'язку. Разом з тим, респонденти підкреслювали, що ефективність цих інструментів безпосередньо залежить від методичної підготовки вчителя та організації освітнього процесу.

Основні бар'єри впровадження персоналізованого навчання. Результати опитування дозволили чітко окреслити ключові перепони, що ускладнюють реалізацію персоналізованого підходу: 36% педагогів вказали на надмірне професійне навантаження та брак методичної підтримки; 31% — на нестачу часу й ресурсів у поєднанні з великою наповнюваністю класів; 30% — на відсутність ефективних інструментів для швидкої діагностики навчального прогресу учнів.

Окремо вказувалися зовнішні чинники: воєнні умови, психологічне навантаження, нестабільність освітнього середовища, а також низька мотивація частини здобувачів освіти.

Професійні потреби педагогів. Виявлені бар'єри тісно корелюють із потребами, які педагоги визначили як першочергові для реалізації персоналізованого навчання. Найчастіше респонденти зазначали: потребу в сучасних цифрових інструментах і навчанні для роботи з ними; додатковий час для планування персоналізованих занять; підвищення кваліфікації з методики персоналізації; зменшення наповнюваності класів; наявність готових методичних матеріалів; підтримку з боку адміністрації закладів освіти.

Висновки. Результати опитування засвідчують, що персоналізація навчання в Україні перебуває на етапі переходу від усвідомлення до практичної реалізації. Педагоги демонструють високий рівень концептуального розуміння та позитивне ставлення до персоналізованого підходу, проте стикаються з системними обмеженнями, що стримують його масове впровадження.

Отримані емпіричні дані підтверджують необхідність комплексної підтримки педагогічних працівників — методичної, організаційної та

технологічної — як ключової умови розвитку персоналізованого навчання в умовах цифрових трансформацій освіти.

Список використаних джерел:

1. Павельчук, М. (2025). Персоналізація навчання як інструмент розвитку культурної компетентності учнів старшої профільної школи. *Рекомендовано до друку вченою радою Інституту педагогіки НАПН України (протокол № 8 від 22 травня 2025 року)*, 153.
2. Ліпчевська, І. Л. (2024). Зміст профільної середньої освіти: індивідуалізація та персоналізація навчання.
3. Павельчук, М. (2024). Персоналізація навчання здобувачів профільної середньої освіти як представників покоління альфа: урахування індивідуально-психологічних особливостей. *Український педагогічний журнал*, (3), 79-86.
4. Алексєєва, О. Р., Прокопенко, А. А., & Павленко, І. Г. (2025). Інтеграція штучного інтелекту у методичну підготовку педагогів для підвищення ефективності освітнього процесу. *Педагогічна Академія: наукові записки*, (19).